

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAPIŠKA ULICA ŠTEV 8, TELEFON 45-32 DO 55-36. BOKOPI SE NE VRACAJO. IZHAJA V SAK DAN KAZEN PONEDELJKA

MEMBRANI OUDELEK LJUBLJANA, TELEFON 45-32 45-33, POSTNI ČEKOVNI RAČUN V LJUBLJANI ŠT 60 4045 09, OGLASI PO CENIKU, MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTNE SLOVENSNIJE

Dr. Jože Potrč, minister za prosveto

V novo šolsko leto

Začenja se novo šolsko leto, na široko se odpirajo šolska vrata ne samo za vse slobovezne otroke, ampak tudi za srednje in višje šole, kjer si je mladina že izbrala svoj bodoči poklic...

Za vsako fakulteto in strokovno šolo, za vsako leto posebej, določa plan število absolventov in novo vpisanih, tako n. pr. za filozofijo 100, ekonomsko fakulteto 50, medicino 100, agronomijo 50, tehniko 225, učiteljske 215 itd.

To plansko usmerjanje pa ne pomeni, da hočemo mehanično nagnuti toliko in toliko ljudi v te in te poklice, ampak narobe, dopuščajo se vsa svedba izbire poklica po naginju in sposobnosti, kar omogočajo se v posebni meri stipendije. Tako se odpira naši mladini jasna perspektiva, zagotovljena ji je bodočnost, možnost, da vsak razvija vse svoje sposobnosti in obenem koristi domovini v čim večji meri v poklicu, ki si ga je sam izbral.

Priljubljeni odbor Zveze borcev narodno osvobodilne borbe za mesto Ljubljana

Na pobudo iniciativnega odbora je bil izvoljen naslednji pripravljalni odbor za kongres Zveze borcev narodno osvobodilne borbe za mesto Ljubljana: Srečina Ivo, Maležič Matija - Ciril, Kimovec Frane - Ziga, Čeepek Angela, Drakser Marija, Maček Polde, Novak Ivan - Ožka, Šušteršič Tone - Železnik Tine, Stopar Viktor, Černe Frane - Klemen, Lunakec dr. Pavel - Igor, Saje - Kresc Maruša, Ravnikar Božena - Nataša, Kumar Andrej - Marko in Kopitar Jože - Gregor.

Trditve koroške pokrajinske vlade, da koroškim Slovincem nihče ne odvzema narodnih in kulturnih pravic, so očitna laž

Poizkus avstrijskih oblasti, da bi svetovno javnost preslepili z neresničnimi podatki o položaju koroških Slovencev

Dunaj, 13. sept. List »Slovenski vestnik« je priobčil poročilo časopisne agencije Osvobodilne fronte pod naslovom »Dejstva proti izmišljenim trditvam »merodajne osebnosti« koroške pokrajinske vlade. V poročilu se komentirajo lažna poročila avstrijskega reakcionarne tiska v zvezi z izjavo, ki jo je podal predstavnik zunanjega ministrstva FLRJ Eršel Badnjevič na tiskovni konferenci v Beogradu.

»Listi socialistične in ljudske stranke na Koroškem so objavili izjavo »merodajne osebnosti« koroške pokrajinske vlade, po kateri koroškim Slovincem nihče ne odvzema njihovih narodnih in kulturnih pravic. Ta izjava je očitno poizkus, da se svetovna javnost preslepi z neresničnimi podatki o stvarnem položaju, v katerem so danes koroški Slovenci.

1. Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško, ki je nastala že l. 1942 v oboroženi borbi proti nacifašizmu. Še do danes ni javno priznana kot množično gibanje vseh protifašističnih koroških Slovencev.

2. Zveza bivših koroških partizanov je bila z odločbo policijskega direktorja v Celovcu Z. Lj. 345-1-43 z dne 4. aprila l. 1946. prepovedana, pri čemer se je ta odločba sklicevala na britansko vojaško upravo.

3. Zveza slovenskih izseljencev je bila razpuščena in prepovedana z odločbo direktorja varnostne službe za Koroško Z. Lj. 10.123-SD-46 z dne 13. avgusta l. 1946.

4. Zveza mladine za Slovensko Koroško je bila proglašena za ilegalno organizacijo z odločbo direktorja varnostne službe za Koroško Z. Lj. 28479-SD-46 z dne 17. oktobra leta 1946.

5. Antifašistična fronta žen Slovenske Koroške je bila proglašena za ilegalno organizacijo z odločbo direktorja varnostne službe za Koroško Z. Lj. 27479-SD-46 z dne 17. oktobra l. 1946.

6. Zveza bivših političnih internirancev in beguncev za Slovensko Koroško je bila prepovedana z odločbo direktorja varnostne službe za Koroško Z. Lj. 327-SD-46 z dne 25. novembra l. 1946.

7. Številni delovni prostori kraljevin organizacij in pokrajinske organizacije Osvobodilne fronte so bili odvzeti, prošnje za nove prostore pa zavrnjene.

8. Dne 27. marca l. 1947. je bil Karl Pručnik, eden prvih koroških partizanov in sekretar Pokrajinskega odbora Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško, obsojen na 4 mesece zapor zaradi nošenja slovenske narodne zastave ter so ga zvezanega odpeljali v zapor Karlar pri Gradcu.

9. Dne 7. junija 1947. je bilo 8 slovenskih antifašistov obsojenih na denarne kazni in zapor, ker so v slovenskem kraju Sveče poleg nemških napisov na javnih poslopih in cestah postavili tudi slovenske napisne. Med obsojenimi je tudi sekretar Kmečke zveze za Koroško.

Korupcija v angloameričkem uradu za javna dela

Trst, 12. sept. Med večerajšjo sodno razpravo proti civilnim nameščencem angloameričkega urada za javna dela je pričal ing. Lupis priznal, da so porušene kraške vase obnovljali brez načrta in tudi brez proračuna. Delo so dodelili najnižjemu ponudniku. Priča je pripomnil, da so delali tako zato, ker je bila obnova »nujna«.

Zmedo bi radi napravili

Trst, 12. sept. Včeraj so vsi tržaški listi objavili netočno vest, da je jugoslovanska Vojsna uprava izdala odredbo, s katero se od večerajšnji upravnici kupa zeleznice, ki so ga ljudje pripravili za slavolok, v Dutovljah so vaštanom prepovedali postaviti slavoloka itd.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včerajšnji tržaški listi poročajo, da je prišel v Trst v zvezi z ratifikacijo mirovne pogodbe g. Richard F. Allen, svetovalec ameriškega zunanje ministva, ki je odgovoren za pomoč področju A Julijske krajine. Iz Trsta bo odpotoval dalje v Avstrijo.

Primorsko ljudstvo neestrno pričakuje dan priključitve

Iirska Bistrica, 13. sept. Vsa Primorska je v znamenju priprav za svoj največji praznik — za festival na Ljaku ob priliki priključitve Primorske k FLRJ Jugoslaviji. Na vseh delovnih področjih, po vaseh, tovarnah in obratih, po uradih vseh različnih ustanov hitijo z delom in tekmujejo med seboj, da bodo lahko pokazali na festivalu čim boljše rezultate, čim večje uspehe splošnega delovnega poleta.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Fašistični atentati v Trziču se nadaljujejo

Trst, 13. sept. V Trziču se še vedno ponavljajo atentati na stanovanja in imovino protifašistov. V terek večer so fašisti polili z bencinom stanovanje mladinke Balanca Ilije in ga zažgali. V sredo večer pa so fašistični teroristi položili eksploziv pod avtomobil s tablico »SP 1455«, ki je stal nekazne na ulici Alessandri Volte. Eksplozija je poškodovala avtomobil. Skodje je okro 200.000 lir.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

ZAVEZNIŠKE VOJAŠKE SILE SE UMIKAJO Iz primorskih krajev, ki bodo priključeni Jugoslaviji

Zastopnik ameriškega zunanje ministva v Trstu

Trst, 13. sept. Priprave za priključitev k Jugoslaviji so se v zadnjih dneh v Julijski Krajini še pospešile. Po vaseh so kmetje, čeprav imajo ogromno dela na polju, postavili slavoloke in okrasili vase, da bi čim slovesneje proslavili dan priključitve. Po stenah se izpisala nova gesla, v katerih so izrazili svoje veselje nad priključitvijo k Jugoslaviji.

Primorsko ljudstvo neestrno pričakuje dan priključitve

Iirska Bistrica, 13. sept. Vsa Primorska je v znamenju priprav za svoj največji praznik — za festival na Ljaku ob priliki priključitve Primorske k FLRJ Jugoslaviji. Na vseh delovnih področjih, po vaseh, tovarnah in obratih, po uradih vseh različnih ustanov hitijo z delom in tekmujejo med seboj, da bodo lahko pokazali na festivalu čim boljše rezultate, čim večje uspehe splošnega delovnega poleta.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Fašistični atentati v Trziču se nadaljujejo

Trst, 13. sept. V Trziču se še vedno ponavljajo atentati na stanovanja in imovino protifašistov. V terek večer so fašisti polili z bencinom stanovanje mladinke Balanca Ilije in ga zažgali. V sredo večer pa so fašistični teroristi položili eksploziv pod avtomobil s tablico »SP 1455«, ki je stal nekazne na ulici Alessandri Volte. Eksplozija je poškodovala avtomobil. Skodje je okro 200.000 lir.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

ZAVEZNIŠKE VOJAŠKE SILE SE UMIKAJO

Iz primorskih krajev, ki bodo priključeni Jugoslaviji

Trst, 13. sept. Priprave za priključitev k Jugoslaviji so se v zadnjih dneh v Julijski Krajini še pospešile. Po vaseh so kmetje, čeprav imajo ogromno dela na polju, postavili slavoloke in okrasili vase, da bi čim slovesneje proslavili dan priključitve. Po stenah se izpisala nova gesla, v katerih so izrazili svoje veselje nad priključitvijo k Jugoslaviji.

Primorsko ljudstvo neestrno pričakuje dan priključitve

Iirska Bistrica, 13. sept. Vsa Primorska je v znamenju priprav za svoj največji praznik — za festival na Ljaku ob priliki priključitve Primorske k FLRJ Jugoslaviji. Na vseh delovnih področjih, po vaseh, tovarnah in obratih, po uradih vseh različnih ustanov hitijo z delom in tekmujejo med seboj, da bodo lahko pokazali na festivalu čim boljše rezultate, čim večje uspehe splošnega delovnega poleta.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Fašistični atentati v Trziču se nadaljujejo

Trst, 13. sept. V Trziču se še vedno ponavljajo atentati na stanovanja in imovino protifašistov. V terek večer so fašisti polili z bencinom stanovanje mladinke Balanca Ilije in ga zažgali. V sredo večer pa so fašistični teroristi položili eksploziv pod avtomobil s tablico »SP 1455«, ki je stal nekazne na ulici Alessandri Volte. Eksplozija je poškodovala avtomobil. Skodje je okro 200.000 lir.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

ZAVEZNIŠKE VOJAŠKE SILE SE UMIKAJO

Iz primorskih krajev, ki bodo priključeni Jugoslaviji

Trst, 13. sept. Priprave za priključitev k Jugoslaviji so se v zadnjih dneh v Julijski Krajini še pospešile. Po vaseh so kmetje, čeprav imajo ogromno dela na polju, postavili slavoloke in okrasili vase, da bi čim slovesneje proslavili dan priključitve. Po stenah se izpisala nova gesla, v katerih so izrazili svoje veselje nad priključitvijo k Jugoslaviji.

Primorsko ljudstvo neestrno pričakuje dan priključitve

Iirska Bistrica, 13. sept. Vsa Primorska je v znamenju priprav za svoj največji praznik — za festival na Ljaku ob priliki priključitve Primorske k FLRJ Jugoslaviji. Na vseh delovnih področjih, po vaseh, tovarnah in obratih, po uradih vseh različnih ustanov hitijo z delom in tekmujejo med seboj, da bodo lahko pokazali na festivalu čim boljše rezultate, čim večje uspehe splošnega delovnega poleta.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Fašistični atentati v Trziču se nadaljujejo

Trst, 13. sept. V Trziču se še vedno ponavljajo atentati na stanovanja in imovino protifašistov. V terek večer so fašisti polili z bencinom stanovanje mladinke Balanca Ilije in ga zažgali. V sredo večer pa so fašistični teroristi položili eksploziv pod avtomobil s tablico »SP 1455«, ki je stal nekazne na ulici Alessandri Volte. Eksplozija je poškodovala avtomobil. Skodje je okro 200.000 lir.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Uspeli smo prebrati pismo, ki ga je napisal slovenski predstavnik v Beogradu

Trst, 12. sept. Včeraj popoldne je bil dosežen sporazum med trgovskimi nameščenci in zastopniki trgovcev. Trgovski pomočniki so s stavko dosegli popolno zmago. Trgovci so pristali na vse zahteve nameščencev in je bil sklenjen sporazum z veljavnostjo od 1. avgusta do 31. decembra.

Tako so gradili našo največjo hidrocentralo

Ob začetku jesenske setve v Sloveniji

Ob zaključku gradbenih del na hidrocentrali Mariborski otok je bilo proglašeno 41 udarnikov

18 mesecev dela, 18 mesecev borbe z vodnim elementom, 18 mesecev nadčloveških naporov delovnega kolektiva Gradisa — Mariborski otok, je dalo rezultat:

Danes stoji na Dravi nad Mariborčkim otokom dogotovljena naša največja hidrocentrala, kamnita zgradba s tremi turbinskim stebri in štirimi pretočnimi polji. V enem izmed teh treh stebrov že montirajo osov in dan dele prve turbine, ki bo dala še v prvem letu petletke naši industriji in našemu področju električno energijo.

Ob osvoboditvi so po vsem desnem obrežju Drave globoko v Studenski gozdi ležali razmetani ogromni skladi

lnž. Boris Pipan, šefinženir gradilišča hidrocentrala Mariborski otok

granita, pripravljene za gradnjo. Založen pogled je bil takrat na stavbiščih: vsepovsod so ležali zarjaveli deli demontiranih strojev, iz stavbe jame, ki je bila skoraj do vrha zalita z vodo, pa so komaj molieli vrhovi velikanovih žerjavov. Okupator je skušal nekaj strojev odpeljati še v zadnjem hipu, češdar pa ni več utegnil; ostali so tam med prevrnjenimi lokomotivami in kupi materiala.

Vso jesen in vso zimo 1945 leta so delavci Gradisa izvrševali pripravljena dela za gradnjo. Spomladi 1946, tik pred pričetkom velikih voda, so se začela stavbna dela v vsem obsegu.

Takrat se je v gramozni jami premaknil bager, zagrebel je v peščene stene, dvignil se, obrnil, razklenil svoj ogromno čeljust in napolnil do vr-

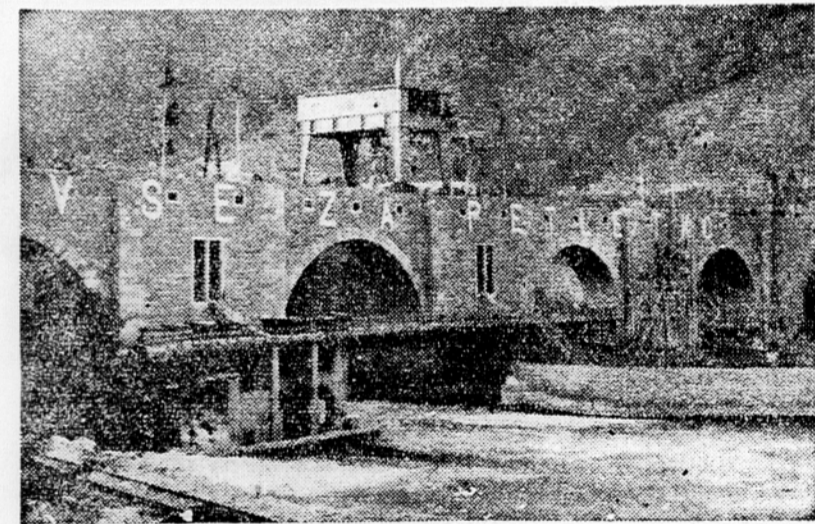
ha prvi podstavljeni vozček industrijske železnice. Pod njim se je zvrstil drugi, tretji, deseti vozček, že je držal z njimi stroj pod separacijo in tam v notranjosti visokega lesenega stola je zahreščalo, zavrtele se je kolese, premaknili so se bobni za gradnjo, prvi tovor gramozja je švignil kvšku, padel v lijak, se pometal z vodo, ki je izpirala iz bjeza blato, se razdelil na rešetih, večje kamene se je valilo v stope, drobili so ga kvilji železnega mlina, iz nadstropja v nadstropje je lil bobneči slap, dokler se spodaj ni prečiščeno in pripravljen za betoniranje izli v vozčke. Dim iz železnikega stroja se vali pod nebo, preko kretnic, skozi predor hidrocentrala, nad gladino Drave, ki se zaganja v mostnice zasilenega mostu gre vlak v betonarno. Pisk, rezko povelje, vagoni se v podolžni kolibi vračajo nad okni in rešetkami, gramoz in pesek izginja v globino, od časa do časa preseka delavci vreče cementa, vse se pogreza, nekje pod podnicami v betonarni se meša, zliiva z vodo v beton, ki ga črpalka poganja po ceveh kvšku na gradbeno mesto. Uro za uro, brez prenehanja, poganja kubik za kubikom, kakaj za en sam turbinski stebor jih je potrebno 15.000!

Med tem časom so tesarji sestavili opaže, žerjavi so jih dvignili v višino in jih varno postavili na nedokončane zidove drugega turbinskega stebra. Železokrivci so ukirvali in zavarili ti-soče in tisoče palic armature, jih namestili in povežali v umetno stavbo, ki bo jedro, vez in trdnost betonu. In takrat so tudi kamnarji zasekali z dleti in kameniti kocke, obesali so granitne kvadre, prepeljali jih pod žerjav, ki jih je zagrabil in odnesel zidarjem kvšku. Kamnita obloga raste, ostrje turbinskega stebra pa je napolnjeno z betonom.

V nočeh so sijali reflektorji, pošastno so se črtali zidovi kamenitega gigante v temo, začuda majhni so bili ob njih premikajoči se mehanizmi žerjavov ljudje, ki so se z mrzlično naglico pregibali, se vzpenjali kvšku, viseli na ogrodju sten in stali na široki ploščadi turbinskega stebra. Čez dan je vse bolj pripravo pomladno sonce, sredi vinogradov nad bregovi sinje reke so cvetele češnje, ljudje, ki so hodili mimo, so se ustavljali in začudeno opazovali rast elektrarne.

Drugi turbinski stebor se je bližal svojemu vrhu...

Zdaj, ko se je delo na drugem ste-

Vse za petletko je zapisalo delavstvo ob zaključku glavnih gradbenih del na hidrocentrali

bru bližajo koncu, je bilo treba pripraviti stavbno jamo za tretji — ali kakor ga na elektrarni imenujejo — za prvi turbinski stebor.

V vodo so spustili močvirne kvadre opaže, polapljači so jih pritrdili na dnu reke in nato so jih napolnili z betonom. Istočasno so pričeli z razbijanjem zagatnih sten nad prvo stavbno jamo, 24 dni so rabili, da so odprli pot toku Drave v dve pretočni polji. Betonске stebre nad bodočo stavbno jamo so pričeli poveževati s prečnimi zidovi in na to osnovo so potem zidali kvšku. Hiteli so, da dogotovijo zid še preden naraste voda. Voda pa je pričela proti pričakanju hitro narasčati in je doseglja delavce med betoniranjem zadnjih kvbikov. Dan in noč so delali pod navalom besnečega vodovja, potem pa je zid in novo stavbno jamo zalilo. Z orjaško silo se je valil tok, prinašal s seboj drevesa, hiše, mostove, živino, z obeh turbinskih stebrov se je odbijal v pretočno polja, tam kipel kvšku in nato drvel proti kralu Mariborskega otoka, ki ga je odnašalo kos za kosom. Graditelji elektrarne so s strahom zrlji na novi betonjski zid, Ali bo vzdržal? To nemo vprašanje si lahko bral v njihovih

Hinko Maček in Franc Razboršek, dva najboljša udarnika

očeh. Ponoči od 15. na 16. julij je voda tako neverno narasla, da so inženirji sklenili razstreliti del novega jezusa, da rešijo ostalo. Opolnoči je dosegl vodostaj svoj vek; ko pa se je potem približevalo jutro, je reka že upadla. Zid je stal in vzdržal...

Cim je voda upadla, so v novi stavbni jami pričeli z delom. Ogradili so jo tudi od spodnje strani, izčrpali so vodo in minerji so se zagrizli v peščeno na rečnem dnu. 30.000 kubičnih metrov žive skale je bilo treba razstreliti in izkopati, da je bilo mogoče 12 metrov pod rečno dno položiti temelje turbinskega stebra. 26. septembra je steklo prvih sto kubikov betona v rečno strugo. 250 kubičnih metrov betona je vsak dan pognela črpalka po ceveh v opaže. Januarskega meseca se je dvignil stebor iz temeljev in konec maja letošnjega leta je že segel do višine mostu, ki veže dveje turbinske stebrov med seboj.

Vsepovsod v našem življenju opažamo, kako delo preustvarja človeka. Lik delovnega človeka se poraja na mladinski progi, na gradnjah in v tovarnah. Težave, ki se moramo z njimi boriti, dramijo iznajdljivost, tovarištvo skupne borbe povezuje delovne ljudi.

Prav posebno je bilo to mogoče zaledovati pri kolektivni graditvi hidrocentrala. Delavci so gradili elektrarno in elektrarna je izgrajevala delavce. Mariborčani, Prekmurci in Medžimurci so se v 18 mesečnih gradnje zllili v enoten delovni kolektiv, kot tega ne bi bil nihče pričakoval. Dvignila se je njihova proletarska zavest, dvignila se je posebno njihova delovna disciplina. K temu je pač precej pripomoglo skupno življenje v delovnem taborišču, izživljanje v dramskih, pevskih in šahovskih krožkih, študij, s katerim so si razširjali obzorje in poglobljali svoje strokovno znanje. K temu je tudi pripomoglo enotno vodstvo vseh gradbenih del, predanost in iznajdljivost, s katero je šef-inženir elektrarne inž. Boris Pipan s delovanjem ostalih inženirjev znal premagati vse težave. K temu pa je brez dvoma največ pripomoglo delo samo na sebi, s svojo zahtevnostjo in s svo-

ljimi uspehi, ki jih je dajalo. Kako so se navezali na to elektrarno, ki je rasla izpod rok zidarjev in iz opažev tesarjev, na temeljih betonarjev! S kakšno tesnobo v srcu so v zadnjih letnih gradnje vsi delavci zasledovali potek dela in kako so tekmovali pri svojem poslu! Komaj so si junija železokrivci priborili prehodno zastavico, že so jim jo julija iztrgali pri postavljanju opornikov in opažev za betonski medturbinski most. Avgusta pa so si jo osvojili kamnarji, saj so predvsem po njihovi zaslugi bili pravočasno dograjeni zidovi elektrarne. Pri tem tekmovanju so se porajali udarniki. Marsikaj bi se dalo napisati o iznajdljivosti delovodje tesarske skupine Hinka Mačka, ki je znal tako spretno voditi dela pri izdelavi opažev za mostiče, obode, ploščadi in krne!

Pomožni tesar Franc Razboršek se je v njegovi skupini povzpel do dvakratnega udarnika. Med železokrivci je postal Jože Mihelič celo trikrat udarnik, z njegovimi predlogi so v marsičem ozbojili svoje delo. Pravočasno izvršitev dela na elektrarni je bila v veliki meri odvisna od prekla-

ljane skupine, ki je v letošnjem letu preložila preko 800 vagonov materiala. Toda kaj naj sploh izzvzame pri naševanju? Vsi do zadnjega so pripomogli k temu, da je bil plan pri gradnji prekoračen za 7%, da je bila letos v 1.100.000 delovnih urah dokončana naša največja hidrocentrala.

V zadnjih dneh gradnje so delavci na svoji hidrocentrali napisali z velikimi črkami: Vse sile za petletko! In v svoji dvorani, v tistem prostoru delovnega taborišča, kjer so se v času gradnje tolikokrat zbrali, da pregledajo svoje delo in odstranijo napake, so pritrdili nad odrom velik napis: »Živel maršal Tito, iniciator petletnega plana!« In Tito, čigar ime so napisali sto in sto krat na transparente, jih je obiskal dan pred slovesnim začetkom gradbenih del. Kakor blisk se je razširila vest: Maršal Tito prihaja! Zelenje in cvetje je zavihralo z zidarjskih odrov, na žerjavu je zapaljala zastava in petokotnika zvezda na visokem drogu je bila vidna daleč po Dravski dolini. Na cesti so se ustavili avtomobili, maršal Tito se je rokoval z inž. Voršičem in šef-inženirjem Pipanom, potem je šel v njenem spremstvu na mostič, ustavljal se je, sprepalet, spremljevalca sta mu razlagala, vzpel se je na ploščad elektrarne, šel je mimo separacije v delovno taborišče in vsak njegov gib je napeto spremljalo stotero oči, ušesa so stregla na sleherno njegovo besedo. In ko je maršal Tito dejal: »Presenečen sem nad tem, kar ste mi pokazali, se je marsikateremu izmed graditeljev od ponosa zabliskalo oko!

Graditi dan po maršalovnem obisku so zaključili gradnjo. Na dvorišču velovnega taborišča so postavili velik oder, tam so se razmesliti gostje in na njem so prejeli udarniki svoje nagrade. 41 udarnikov je bilo proglašeno isti dan, preko 60 pa je bilo pohvaljenih. Šefinženirju gradnje inž. Pipanu so delavci poklonili krasen šopek in lepo izdelan pokal.

Na slavlju so se veselili globoko v noč. Zakaj velik je bil ta priznanik, ko so zaključili tako mogočno delo. Jutri pa jih že čaka delo pri gradnji nove, prav tako velike elektrarne!

France Filipič.

Jesenska setev se začneja. Z njo vstopa naše kmetijstvo že v drugo leto pedetnega plana. Postavljajo se nove naloge načrtnega dela, ki jih je treba izpolniti.

Petletni plan obsega vse panoge našega gospodarstva. Vsaka bo prispevala svoj delež v korist lastnega in v korist napredka vsega našega gospodarstva. Ne bomo izpolnili pedetnega plana, če ne bo dalo svojega prispevka tudi kmetijstvo. Ni nam ne bo koristilo, če bo dosegal uspehe samo naš delavec, če bodo zgrajene nove tovarne, nove elektrarne, nove ceste in železnice, če se bo začela proizvodnja novih izdelkov, če teh uspehov ne bodo dopolnjevali tudi uspehi kmeti- ta.

Dvig hektarskih donosov in načrtna obdelava ornih površin ter setev vseh tistih posevkov, katerih pridelki so nam potrebni, so tudi letos osnovne naloge poljedelstva. Njihova izpolnitev nam bo pripomogla, da bosta tako delavec kakor kmet imela dovolj hrane, da bo naša nova industrija dobivala vse tiste surovine, ki jih potrebuje in ki jih lahko pridelamo doma in da nam bo kmetijstvo dalo tudi tiste prepečke, s katerimi si bomo mogli v tujini kupiti doma nimamo in ne moremo pridelati.

Petletni plan pa kmetijstvu ne postavlja samo delovnih nalog, temveč mu tudi zagotavlja vse prednosti napredka. Nova industrija in novo gospodarstvo bosta dobra in postena odjemalca za vse kmečke pridelke. Kmetu je zagotovljeno posteno plačilo za vse njegovo delo in trud. Industrija nam bo nudila vsa sredstva, da bo svojo zemljo lažje in bolje obdeloval. Naloga kmeta je torej, da izpolni plan, ki je postavljen kmetijstvu. V tem planu je jesenska setev delo osnovne važnosti. Z jesensko setvijo se začneja novo poljedelstvo gospodarsko leto in kakor se bomo lotili svojih nalog, že v začetku, tako bomo uspevali tudi kasneje. V jesensko setev vstopamo s čisto določenimi nalogami. Predvsem moramo izpolniti setveni plan. Razen tega pa si bomo prizadevali, da bomo izpolnili tudi plan tistih del, ki pomenijo pravilno in dobro pripravo za pomladansko setev in ki znatno vplivajo na višino hektarskega donosa. V največjem možnem obsegu moramo izvršiti globoko jesensko oranje, da bodo boljše uspevale industrijske rastline in žito.

Vsak okraj ima svoj setveni plan. V njem je natančno določeno, koliko mora posejati žita, industrijskih rastlin, krompirja, krmnih rastlin, vrtnin itd. Za žito, industrijske rastline in krompir so v planu določene površine obvezne, pri krmnih rastlinah in vrtninah pa si je treba prizadevati, da se te površine s preoravanjem travnikov še povečajo.

Ta plan so okraj razdružili in razdelili na vse svoje krajevne odbore. Vsak krajevni ljudski odbor mora imeti svoj setveni plan. Pri tem pa je osnovne važnosti, da bo ta plan, za katerega so prišla osnovna navodila od zgoraj, plan, ki ga bodo kmetje razumeli in si ga osvojili kot svoje delovno nalogo. To se bo pa doseglo le, če se bo o krajevnem planu razpravljalo na zboru volitev. Na tem zboru naj kmetje sami dajo svojemu krajevnemu planu v okviru danih smernic dokončno obliko in vsebino. Vsak kmet mora vedeti, kaj pričakuje skupnost od njega v novem gospodarskem letu, kaj mora zato posejati in koliko pridelati. Prav tako je upravičena, da predloženo mu nalogo prebrsi in jih ali sprejme, ali pa predlaga njihovo izpremembo, če ima za to utemeljene razloge. Vse to mora iznesti na zboru volitev, kjer ima vsa vas možnost, da odloča in kontrolira. Zbor volitev je tudi v tem pogledu tisti organ vsake skupnosti, ki se kot vrhovna krajevna stopnja čuti odgovornega za izpolnitev postavljene naloge.

Le če bo vsa skupnost vedela za svoje naloge, če bo zanje vedel vsak kmet, bo mogoče počasi razvijati smisel za tekmovanje v dvigu hektarskih donosov in v izpolnjevanju planskih nalog. Le v tem primeru bomo prišli do prvih osnov disciplinane in do uspehov v evidenci, ki mora biti tudi kmetijstvu eno izmed osnovnih sredstev v borbi za doseglo cilja.

Voditelji in nosilci plana so krajevni ljudski odbori za svoje področje in okrajni ljudski odbori za področje vseh krajevskih ljudskih odborov vsakega okraja. Njihova naloga je, da pravilno izvedejo razrez setvenih nalog, da skrbijo za plansko razdelitev semen, za izvajanje obdelovalnih del, kakor preoravanje strnišč, znojenje in zlasti za globoko jesensko oranje,

Ljudski odbori naj se pri tem svojem delu čim bolj naslonijo na svoje volice in naj pritegnejo k sodelovanju vse krajevne množične organizacije. Če bodo delali samo administrativno, njihovo delo ne bo rodilo pravega uspeha. Popoln uspeh jim je zagotovljen le v stiku in sodelovanju s čim širšim krogom tistih, ki neposredno izpolnjujejo naloge sestvenega plana.

Delitev semen za jesensko setev

- Zadružni poslov. zvezi Trebnje 1400 kg pšenice in 3200 kg ječmena;
- Naprozi Logatec 980 kg pšen.; Zadrugi Osojnik, Ptuj 1100 kg pšenice;
- Kmet. mag. Slov. Bistrica 1000 kg pšenice, 1000 kg rži in 400 ječmena;
- Naprozi Skofja Loka 600 kg pšenice;
- Kmet. mag. Maribor 1000 kg rži in 1600 kg ječmena;
- Naprozi Radviljca 800 kg pšenice in 1000 kg rži;
- Naprozi Jesenice 500 kg rži; Kmet. Slov. Konjice 3900 kg pšenice;
- Vinogr. zadr. Litmerk 100 kg pšenice;
- Zadr. posl. zvezi Ptuj 1900 kg pšenice;
- Kmet. mag. Slov. Bistrica 3500 kg pšenice in 4900 kg ječmena;
- Zivinorej. zadrugi Pesnica 200 kg pšenice;
- Zivinorej. zadrugi St. Ili 100 kg pšenice;
- Zivinorej. zadrugi Sv. Jurij ob Pesnici 300 kg pšenice;
- Vinograd. zadr. Sv. Peter pri Mariboru 200 kg pšenice;
- Vinograd. zadr. Fram 200 kg pšenice in 200 kg rži;
- Kmetij. mag. Maribor 500 kg pšenice, 2600 kg rži in 400 kg ječmena;
- Vinogr. zadr. Kozjak 300 kg pšenice in 230 kg ječmena;
- Kmet. mag. Maribor 2200 kg ječmena;
- KLO Svečina 500 kg pšenice; Naprozi Slovenjgradec 900 kg ječmena;
- Kmet. mag. Novo mesto 3700 kg pšenice in 1900 kg ječmena; Naprozi Metlika 200 kg pšen.; Naprozi Vrhnika 1500 kg pšenice, 1000 kg rži in 500 kg ječmena;
- Naprozi Horjul 1000 kg pšenice in 250 kg ječmena;
- Naprozi Dohrova 1000 kg pšenice in 250 kg ječmena;
- KLO Kozarje, Glince 500 kg pšenice;
- Naprozi Brezovica 1500 kg pšenice;
- Naprozi Dragomer 500 kg pšenice;
- Naprozi Notranje gorice 1000 kg pšenice;
- Naprozi Borovnica 2000 kg pšenice in 250 kg ječmena;
- Naprozi Iži 3000 kg pšenice, 1000 kg rži in 500 kg ječmena;
- Naprozi Škofljica 500 kg pšen.; Naprozi Dohrunje 1500 kg pšenice in 250 kg ječmena;
- Naprozi Smartno p. Litiji 1500 kg pšenice in 500 kg ječmena;
- Naprozi Litija 2000 kg pšenice in 500 kg ječmena;
- Naprozi Vače pri Litiji 500 kg pšenice;
- Naprozi Kresnice 500 kg pšenice in 400 kg ječmena;
- Naprozi Črnuče 1000 kg pšenice;
- Naprozi Smartno pod Smarno goro 3000 kg pšenice in 400 kg ječmena;
- Krozeč za pridelovanje semen Bevk 400 kg rži;
- Naprozi Medvode 1000 kg pšenice;
- Naprozi Polhov Gradec 500 kg pšenice;
- Zadr. poslov. zveza Ptuj 5000 kg pšenice in 5000 kg rži;
- Naprozi Slovenjgradec 5900 kg pšenice in 1100 kg ječmena;
- Naprozi Prevalje 2300 kg pšenice;
- Naprozi Mislinja 4700 kg pšenice in 340 kg ječmena;
- OLO Celje - okolica 20.000 kg pšenice, 3000 kg rži in 3000 kg ječmena;
- Kmet. magazin, Slov. Konjice 6100 kg pšenice in 5000 kg ječmena;
- Kmet. magazin, Brežice 12.730 kg pšenice in 3727 kg rži.

Sarajevo nekdanj in danes

V Sarajevo, mesto ob Miljacki, v Sarajevo, ki leži v osrčju bosanskih gora in voda, so prihajali že od nekdanj tuji iz vsega sveta. Prihajali so zaradi romantike.

V Sarajevo se križata zapad in vzhod! Bajkač tako so govorili.

Resnica je, da je ljudem iz zapada, ki so imeli denar, Sarajevo nudilo vse, kar so si poželeli. Udobnost v hotelih in pensionih na liidži, izleti v divjo in krasno okolico, srečanja z vzhodnim muslimanskim svetom, vse to je bilo zanje posebnost, dogodek iz zgodbi tisoč in ene noči! Imeli so denar in čas.

Niso pa obiskali ti tuji stitega Sarajeva, ki je ležalo na podnožju Trebeviča, na planinskih četrtih Bistrica in Bjelava, kjer so hise majhne, kjer ni bogatih izložb in hotelov, kjer je bila doma revščina in trpljenje. V teh predmestjih je živela večina sarajevskega prebivalstva, večina, ki pa v sarajevski občini ni bila zastopana niti po enem občinskem četu. Ti tuji so videli le zunanj čar in bogato pestrost mesta, delavnih ljudi in njih življenje pa niso poznali. Prave izjeme med njimi so bili, ki so videli tudi stran Sarajeva, mesta, ki visi v zraku med nebom in zemljo.

Tako je bilo nekoč. Stolina Sarajevčanov je bogato živela od privlačnosti mesta na račun tisočerih, za katere ni bilo niti dobre besede, kaj šele, da bi kdo gledal na njihov blagor in napredok Iz zanimivosti mesta se je nabiral kapital, ki ni šel niti v javna dela niti za najosnovnejše potrebe prebivalstva. Koptič se je ta kapital od leta do leta pri nikoli dovolj sitih mogotcih, ki so obdeli nad blagrom mesta. Sarajevo takrat niso bile potrebne boljše, tlakovane ceste razen v strogem centru, po katerem so se sprehajali ti tuji, v Sarajevo takrat ni bilo potrebno rušiti hiš, ki so stare in nezdrave visele nad cesto v samem središču ob štiri-, petnad-tropnih palačah — saj to je bila romantika, ki je vlekla in se izplačala. Tudi minareti, bogate mošeje, katoliške in pravoslavne cerkve, razkošni židovski templji, vse to je bilo predvsem za okras in — denar. Saj se to križata zapad in vzhod, vse to je bilo pripravljeno kot po naročilu. Roman-tika in ekzotika po nočnih barih, udobje v hotelih, divja pestrost v lepi prirodi! Ljudstvo pa ni imelo besede in je revno živelo.

Današnje Sarajevo je stopilo na

drugo, novo pot v vsem: v načinu življenja, v upravljanju mesta, stopilo je na pot izredno hitrega razvoja in napredka. Narodno osvobodilna borba je dala oblast tistemu, ki prej ni imel ničesar — ljudstvu. V tem je začetek in osnova novega čara Sarajeva. Delovno ljudstvo je vzelo sedaj Sarajevo v svoje roke. Zato se usoda podoba Sarajevo, ponosne metropole narodov LR Bosne in Hercegovine izpremenja takorekoč preko noči. Sarajevo dobiva podobo moderne in naprednega mesta, kakor se spodobi središču najbogatejše jugoslovanske republike, naši Ameriki, samo s to razliko od Amerike, da tu ne bo nikoli brezposelnih in da bo vedno premalo delovnih moči. Sarajevo diha z novimi pljuči, dela z neverjetno podjetnostjo, z jekleno vztrajnostjo in plantičnim navdušenjem. Kakor da bi hotelo v nekaj letih nadomestiti vse, za kar ga je oguljufala preteklost in desetletji. Napisi, ki jih vidiš na vseh krajih in koncih mesta, najbolj zgovorno pričajo o izrednem poletu Sarajevčanov:

»Prehodne zastave v medmetnem tekmovanju ne damo nikomur!«

Sarajevo je namreč v prvem medmetnem tekmovanju dobilo kot najboljšo mesto prehodno zastavo — in na zastoji! Korito Miljeke je bilo

očiščeno v nekaj tednih, tlakovana je že ena največjih cest v mestu, ki teče ob že imenovani reki, moderniziranih je že cela vrsta novih cest ne samo v središču mesta, temveč še ved ne nekaj tado rečnih barih Trebeviča in na nasprotnem visokem podnožju Crejejpolskega pogorja. Podrti je sramotni, napol strohneli ogromni »virkus plaec«. Na njegovem mestu je sedaj obsežen park, ki se vije okrog ponosne zgradbe ministrstva finance. Tu je tudi moderno otroško igrišče.

Veljanski dostolj pri vseh teh uspehih ima preveljno delo, kj je bilo opravljen v pičem enem letu. Delovni polet pa še ni popustil. Zaradi uspehov se je Sarajevčanov polastilo še večje navdušenje, ki ga je težko opisati z besedo. Gonilna sila vseh tisocev in deset tisocev prostovoljnih delavcev pa je v ljudski oblasti, v kateri vidi sarajevsko ljudstvo svoj napredak in boljšo bodočnost. Redki so, ki jih ni vse to prevzelo in le ti čepi skriti v svojih vilah in zaklepano duri in zapirajo okna, da ne slišijo in ne vidijo novega življenja in vrenja na sarajevskih ulicah.

Koliko prostovoljnega dela je dalo prebivalstvo metropole Bosne in Hercegovine dosej tudi na mladim pro-

gol! Drvelj so kamioni, eden za drugim, vsi nabito polni, dan na dan, nepretrgoma, letos skoraj pet mesecev in več. Pet mesecev in več je z njih odmevala gromka pesem frontovcev vseh starosti, vihrale so zastave, rdeče in državne, kar po tri in več z vsakega kamiona. Tako dan na dan, pet mesecev in več; odhajali so s pesmijo jutraj, vračali so se z ujo v mraku. Pa so še poleg tega delali v mestu: cele ulice, in to ne majhne so se rušile z njihovo pomočjo. Nezdrava stanovanja v pritlikavih muslimanskih hišah so se umaknila modernim štirinadstropnim stanovanjskim blokom, ki se pravkar dokončujejo. Tako raste za Narodnim gledališčem velika nova ulica Jugoslovanske armade. Na Bjelavih, kjer so nekdanj stanovali najbolj zpušteni ljudje, raste druga nova ulica. Nebotičnik je v glavnem zolov. V Novem Sarajevu na nekdanji periferiji Sarajevo se gradi resnično novo Sarajevo, moderno in ne več pritlikavo in zapuščeno kot je bila periferija nekdanj. Toda vse to je pičla alika prerajenega Sarajeva, ki še nič ne pove o vsem ostallem: o novih reprezentativnih zgradbah ministrstev, o rekonviriranih starih reprezentativnih zgradbah, o pokritju Kočevskega potoka, na katerem se bo zgradila nova cesta s tramvajem

v severni del mesta, o fizikalturnem stadionu za 25.000 gledalcev.

Clani sindikatov in frontovcev pa grade v Srakinom selu svoje delavsko mesto, ki bo imelo tudi cestno železnico. V tem delu je krona vseh naporov prostovoljnih del. Sarajevčanov v svobodni domovini 250 stanovaljskih hiš za 500 družin! In vse to bo še letos pod streho, čeprav ni poteklo niti štiri mesece, o-kar so začeli zidati! In spet drve kamioni, polni navdušenih frontovcev, spet odmeva gromka pesem po mestu in vlakovi vozijo iz Marim dvora do tega novega podviga delovnih ljudi — do Švrakinega sela, mesta novih, prerajenih proletarcev, ki vedo, za kaj žive in delajo.

Takšno je življenje danes v Sarajevo. Dela in gradi se vsepovsod kot v kakšnem malem Babilonu. Tudi danes sprejema Sarajevo tuje, še več jih pride kot kdaj poprej. Že vse inozemske brigade so bili naši gostje. Sprejemamo jih tovariško in dostojno: v delovnih uspehih jim Sarajevo kaže svoje bogastvo in vrednot. Gradimo nov svet in zato nas sedanjim gostje spoštujejo. Vertočno, skoraj gotovo bodo ti tuji znali ceniti tudi to našo borbo, ki jo bitemo za srečno bodočnost naše domovine.

Martel.

Pritožbe delovnega kolektiva tovarne „Celuloza“ v Vidmu zaradi neurejene preskrbe

Delovni kolektiv »Celuloze« v Vidmu si je svest velikih nalog, ki mu jih nalaga izpolnjevanje petletnega plana. Preteklo nedeljo je s proglasitvijo 11 udarnikov, 1 novatorja in 1 racionalizatorja slavil svojo pomembno delovno zmago. Velik delovni plet in živo radost do dela, ki je prevzela ves kolektiv, pa močno kalijo neurejene razmere v preskrbi in prehrani. Delavstvo se že meseca in meseca zmanjkuje, zmanjkuje pa vsa pota na okrajno oblast, zmanjkuje vse intervencije pri Naprozi v Krškem, ki je doslej oskrbovala delavstvo.

Več kot polovica delavstva je navezana izključno na obroke živinskih nakaznic, dočim ostali delno v večji ali manjši meri. Vsakomur je razumljivo, da sta ob takim položaju red in točnost v prehrani in preskrbi nujno potrebna. Vsaka zamuda in zavlačevanje v točni in pravočasni preskrbi delavstva gre na račun delovne zmožljivosti ter občutno zagrenjuje delavstvo njegov odnos do dela. Mesec za mesecem se dogaja, da mora delavstvo po ves teden ali še več potrpežljivo čakati na živilske obroke ter delati ob pomankljivi in nezadostni hrani. V avgustu n. pr. do 11. niso dobili moke, ki je vendar osnovno živilo. Ta mesec sploh še niso dobili sladkorja, podobno je v mastjo in ostalim. Prav vsak mesec se ponavlja ista pesem, tako da delavstvo ne razumljivo malomarnosti v preskrbi ne more več prenašati mirne duše ter zahteva, da se razmere takoj in stalno uredijo ter izboljšajo.

Na ves ta nered in malomarnost v preskrbi delavstvo ni molčalo, ampak je iz meseca v mesec po svojem sindikalnem zastopstvu interveniralo na OLO ter zahtevalo, naj se ga pravočasno in zadostno oskrbuje z živili. Stališče, ki ga je vsakokrat zavzel okrajni referent za preskrbo Aršek do upravičenih zahtev delavstva, je dokaj čudno, še več, naravnost žaljivo za delovnega človeka. Ko meseca avgusta ni bilo od nikoder moke in je delavstvo dan za dnevno kritiziralo take razmere, je okrajni referent Aršek izjavil sindikalnemu zastopstvu »Celuloze«, da se tako grozno ne mudi, da od gladi še nihče ni umrl in da tudi delavstvo tovarne »Celuloze« ne bo pomirilo od lakote. Takega odnosa do marljivega delovnega kolektiva pač ni mogoče dovolj ostro obsoditi! Ljudje, ki tako odgovarjajo na upravičene zahteve delavstva, ne spa-

dajo na tako mestol Namesto, da bi založili vse svoje sile, da bi bilo delavstvo pravočasno z vsem oskrbljeno, se s takimi izjavami naravnost cinično norčujejo iz delavstva.

Nerednosti in pomankljivosti v preskrbi delovnega kolektiva tovarne »Celuloza« je kriva tudi Naproza v Krškem. Njeno poslovanje in oskrbovanje delavstva je skrajno malomarno in brez vsakega čuta odgovornosti. Naproza v Krškem ima svojo poslovalnico tudi v Vidmu. Med centralo v Krškem in poslovalnico v Vidmu je samo most čez Savo. In vendar se dogaja, da dobi poslovalnica v Vidmu blago šele teden kasneje kot centrala v Krškem. In zaradi tistega mostu čez Savo mora delavstvo čakati ves teden! S takim poslovanjem in oskrbovanjem pač Naproza ne podpira delovnega kolektiva v njegovi borbi za izpolnjevanje petletnega plana! Delavstvo tudi ne more dovolj ostro obsoditi slučaja, ko je Naproza iz doslej še nepojasnjenih razlogov zmetala v Savo cele kupe ribjih konzerv. Ljudje so te konzerve potem polovili iz vode in uporabili v prehrani. Naproza pa se izgovarja, da so bile pokvarjene. Preden se je tako dragoceno živilo enostavno pometalo v Savo, bi ga bilo treba enostavno vendar preiskati!

V dokaj čudni luči se je pokazala Naproza tudi v zvezi z razdeljevanjem blaga, ki je bilo namenjeno udarnikom. Novembrski udarniki »Celuloze« so skušali dobiti pri Naprozi blago, do katerega so bili upravičeni na podlagi svojih udarniških nakaznic. Kljub večkratnim poskusom so ostali brez blaga. Ko je sindikat v tej zadevi interveniral pri Naprozi, je dobil kratak odgovor, da Naproza tega blaga sploh ni dobila. Z nadaljnjimi poizvedbami je bilo ugotovljeno, da je blago za udarnike prišlo v okraj in da ga je dobila tudi Naproza v Krškem, ki pa ga je razdelila med »prijatelje«. Ko je potem sindikat iskal tozadevne informacije na OLO v Krškem, je dobil odgovor, da je to blago res prišlo, da pa je bilo razdeljeno bolj potrebnim, kot so udarniki. V tolažbo je bilo sindikatu rečeno, naj udarniki počakajo na drugi kontingent. Te ga kontingenta potem nikoli ni bilo, tako da so udarnikom nakaznice propadle. Zastopnik referenta za delovne odnose na okraju je sicer sindikat zagotovil, da bodo zadevo temeljito raziskali. Toda delavstvo doslej zmanjkuje čaka na rezultat te preiskave.

Uspehi obnovitvenih zadrug so odvisni od delavnosti njihovih članov

Postojna, 13. sept. 1947.

Tudi v coni B so organizirane obnovitvene zadrugе v vojni porušeni in požgani vasi, ki več ali manj živahno poslujejo. Delo obnovitvenih zadrug je v glavnem odvisno od prizadevanja zadrugnega odbora, od razumevanja krajevnih odborov, največ pa od družnikov samih. Če si ogledamo delo dveh zadrug v postojnskem okraju, lahko pridemo do tega zaključka. V tem okraju je v Krajevni odboru Bukovje organizirana obnovitvena zadruga, ki vključuje v svoj delokrog vse manjše vasi tega krajevnega odbora. Tako tudi vas Gorenje, ki je bila v času narodno osvobodilne borbe požgana do tal. Prebivalci te vasi so se tesno povežali med seboj in se vsi do zadnjega vključili v zadrugo; dobro so organizirali dovolj lesa na gradilišču ter s prostovoljnimi delom pri čiščenju ruševin in pripravljanju terena na gradiliščih naredili ogromno. Tako je danes vas Gorenje, ki je tudi sicer ena najboljših vasi v okraju, obnovljena in v celoti dograjena.

Ziv primer slabe zadrugе pa je obnovitvena zadruga v Krajevni odboru Košana. Glavna krivda za nepravilno in premalo aktivno delovanje zadrug je na predsedniku in tajniku, ki sta sama imela prav tako požgane domove, a sta svoje že uspela obnoviti, za nadaljnji potek obnove na vasi pa se ne zanimata in ne skrbita. Zadrugniki sami bi morali takšen neaktivni odbor že davno izmenjati, pa tudi sami čakajo, da bo prišel kdo od kdovekod in jim na novo postavil požgane domove. Tako je n. pr. vas Volče še danes v razvalinah, čeprav so ob istem času kot v Gorenjah prejeli od okrajnega odbora potrebni gradbeni material in prav tako izredni kontingenti hrane za težko delo na gradiliščih. Dejstvo je, da v Volčah sploh ni nobene povezave med vasčani; prav tako je po neaktivnosti tudi Krajevni odbor Gorenja Košana.

V glavnem pa je delo ostalih obnovitvenih zadrug precej uspešno. Po poročilu Medzadrugnega odbora v Po-

stojni je v celotnem okraju dosedaj izgotovljenih 28 stanovanjskih in 44 gospodarskih poslopj, obnovitvena dela pa še trajajo pri 21 stanovanjskih in 15 gospodarskih poslopj. V letošnjem letu bodo pričeli graditi še 2 stanovanjski in 3 gospodarska poslopja. Obnovitvene zadrugе okraja imajo v načrtu za prihodnje leto obnoviti še vse porušene domove v okraju.

V okraju Ilirska Bistrica je najboljše obnovitvene zadruga v Krajevni odboru Pregarje, katerih je bilo več kot pol požganih. V letošnjem letu jim je uspelo vse obnoviti, tako da bo vsaka družina do zime že pod lastno streho. Tudi tu je bilo ogromna večina dela opravljena s prostovoljnimi delom vasčanov samih, pri čiščenju ruševin, pripravljanju gradilišč in v pomoč pri gradnji sami.

Obsodba zaradi samovoljnega izstopa iz državne službe

Disciplinsko sodišče pri ministrstvu za trgovino in preskrbo je konec marca t. l. obsodilo Jožeta Dolenca, nameščena uprave državnih trgovskih podjetij »Navod in Koloniale« z odpustom iz državne službe in s prepovedjo vrnitve v kakršnokoli državno službo za dobo enega leta.

Obsojeni se je proti sodbi pritožil na višje disciplinsko sodišče pri vladi LRS, ki pa je pritožbo zavrnilo z obrazložitvijo, da je kazen dejanju in krivdi primerna ter sodba s tem pravomočna.

Pri reorganizaciji »Navoda in Koloniala« je bilo zaradi izboljšanja poslovanja nujno potrebno, da se začasno opremeti nekaj knjigovodij iz uprave v dotedanjo podružnico na deželi, ki so postale samostojna podjetja. Da ne bi nastala gospodarska škoda, je uprava podjetja »Navod in Koloniale« v službenem interesu odločila, da se Jože Dolenc za dva meseca premesti v Prevalje, kjer mu je bilo zagotovljeno stanovanje in celo potrebna dietična hrana. Dolenc pa kljub neobhodni potrebi ni hotel izvršiti naloga personalnega oddelka. Tudi na ponovno zahtevo ni hotel sprejeti pisma s priporočilom na Okrajni ljudski odbor v Prevaljah. Izjavil je, da ne pristane na premeštevitev in je samovoljno zapustil svoje službeno mesto, ne da bi komu predal svoje posle, niti da bi se držal zakonitega odpovednega roka. S svojim dejanjem je Dolenc oskodoval interese državne službe in oviiral poslovanje državnega trgovskega podjetja.

V zadnjem času je imenovan sploh zanemarjal službo z namenom, da bi ga odpuštili. S tem je pokazal, da ima pogrešen odnos do državne službe in ne razume naporov našega ljudstva, ampak da ga vodijo le egoistični in koristolovski nagibi. Ne smemo pozabiti, da bitemo bitko za izvršitev našega petletnega načrta. Zato je dejanje obsojenega Dolenca pravcati odstop iz borbene linije in toliko bolj težak greh napram skupnosti, ker so ga narekovali egoistični nagibi.

Dveletna fizioterapeutska šola

Po osvoboditvi so se odprle vse možnosti tudi za uspešen razvoj našega zdravstva. Zidajo in odpirajo se nove bolnice, ambulante, zdravilišča in številni domovi. Posebno velik razmah beležimo tudi v ortopediji, ki je bila doslej pastorka medicine in si je le s težavo utirala pot med široke ljudske množice. Nekoč so se z izsledki te vede okoriščali le zgornji desetostotci premožnejših, dočim za večino, ki so bili siromašni, ni bilo potrebnih kreditov za zdravljenje oziroma za nabavo potrebnih ortopedskih kreditov za zdravljenje oziroma za nabavo potrebnih ortopedskih pripomočkov.

Predveem v povojni dobi, po težki borbi z okupatorjem, ko je bil naš človek izpostavljen najtežjim preizkušnjam, ko so fašisti mučili naš narod, srečavamo več ljudi z raznimi telesnimi okvarami. Precej pa je tudi takih, ki so po rojstvu ali boleznih in raznih poškodbah ostali neokretni, manj ali sploh nesposobni za delo. Ljudje z ukrivljeno hrbtenico, zatrdelimi sklepi ter omrtvelimi mišicami so bili nekoč vrženi iz normalnega življenja. V kolikor so spadali med premožnejše, so si mogli privoščiti potrebno zdravljenje ter z dragimi pripomočki zmanjšati telesno hibo. Večina, ki je siromašna, pa je morala prijeti za beraško palico. Izpostavljeni pogosto zasmevanju so tako z beračenjem postali pasivni in često nezazeleni v človeški družbi.

Ljudska oblast se trudi približati znanosti in njene izsledke na vseh področjih potrebam najširših plasti ljudstva. Takoj po osvoboditvi se je v Ljubljani ustanovila Ortopedska klinika, ki se razvija s tako naglico, da ji postajajo prostori v Slajmarjevem domu že pretisni. Za vzgojo potrebne kadra, ki je kliniki neobhodno potreben se je lani ustanovila enoletna šola za ortopedsko asistenta. Razmah ortopedije v Sloveniji pa narekuje vse večje potrebe po srednjem strokovnem kadru, ki naj prevzame važno delo v zdraviliščih, ambulantah, dežijih domovih in šolah za invalidno mladino. Ministrstvo za ljudsko zdravstvo LRS ustanavlja v skladu s potrebami dvoletno-fizioterapevsko šolo v Rovinju, enem najlepših zdravilišč ob našem Jadranu. Kasneje se bo ta šola preselila v Ljubljano. V fizioterapevsko šolo se sprejemajo gojenici in gojenke, ki so dovršili po možnosti štiri razrede gimnazije. Vsi, ki se za ta poklic zanimajo, naj vložijo v smislu že objavljenega razpisa do 15. septembra t. l. potrebne prijave na Ministrstvo za ljudsko zdravstvo v Ljubljani, kjer bodo na oddelku za vzgojo naraščajoči dobili po potrebi tudi vsa podrobna pojasnila.

Namen šole je vzgojiti posebno usposobljen srednji medicinski kader, ki bo lahko prevzel odgovarjajoča mesta na naših kirurških, ortopedskih in travmatoloških klinikah, v naših ambulantah, šolskih poliklinikah, vzgojnih domovih, zdraviliščih in v njihovih rokah bo tisti del zdravljenja, ki je bilo dosedaj zaradi pomanjkanja strokovno izvežbanega kadra najbolj zanemarjeno — namreč zdravljenje po operacijah, ko je treba vpet vzpostaviti čimbolj normalno delovanje prizadetega uda ali dela telesa.

Na Krasu je odkup sadja zelo uspešen

Kmetje v Kraških vaseh že dolga leta ne pomnijo tako dobre in obilne sadne letine, kot je letošnja. Veje sadnega drevja — posebno jablan in hruško so tako obložene, da se vse lomi od težine plodu. Tako so v okrajih Postojna in Ilirska Bistrica že sredi avgusta začeli z odkupom sadja. Najboljše je dosedaj organizirala in izvedla odkup Naproza v St. Petru na Krasu, ki je do konca meseca avgusta zbrala in odposlala 28 vagonov. Od teh 9 vagonov v tovarne za predelavo sadja v Celje in Mursko Sobotno, 20 vagonov pa v Ilirsko Bistrico in to samo potrošno sadje. Namiznega sadja je bilo doslej odposlano samo 2 kamiona v Ljubljano. Najboljše vasi okraja Ostronovo brdo, Suhorje, Ribnica, Nova Sušica, Dol, Košana so vse zbrale po dva vagona in to industrijskega tretjevrstnega sadja.

Štiri zbiralne baze v Ribnici, Zagarju, Šmihelu in Košani izmenično odkupujejo sadje. Pri odkupu je zaposlenih po 8 delovnih moči, ki tako, ko kmetije pripeljejo, sadje sortirajo in polnijo zabojе ter jih takoj odpošiljajo dalje.

V postojnskem okraju predvidevajo, da bodo do konca oktobra zbrali in odposlali še 280 vagonov različnega sadja.

V okraju Ilirska Bistrica doslej niso računali na take količine industrijskega sadja, zato je sedaj nastalo vprašanje, kam bodo izvozili vse te količine.

Sadje odkupuje 7 poslovalnic Naproze in 3 zbiralne baze. V Bitnju je okrajno gradbeno podjetje »Snežnik« zgradilo novo, moderno sušilnico sadja, 2 peči sušilnice pa še dograjuje. V okraju Ilirska Bistrica predvidevajo, da bodo do konca termina za zbiranje in odkup sadja, zbrali do 800 vagonov vsega sadja.

Delovni kolektiv „Ljudskega magazina“ v Celju je uvedel norme v svojih prodajnih oddelkih

Dne 1. maja t. l. je bila v Celju otvorena moderna veleblagovnica, ki spada med gospodarska podjetja mestnega ljudskega odbora. Trgovina je vsak dan polna obiskovalcev, kar dokazuje, da služi in odgovarja potrebam ljudstva.

Za uspešno poslovanje podjetja, ki je nastalo iz raznih dezorganiziranih trgovskih obratov je bilo treba vložiti mnogo truda, zlasti za vzgojo novega kadra. Delovni kolektiv Ljudskega magazina je pod vodstvom tov. Stojana prebrodil vse začetne težave, za kar je prostovoljno dal že v letu 1946. 15 tisoč prostovoljnih delovnih ur, da je lahko dal celjskemu prebivalstvu dne 1. maja 1947. moderno veleestno trgovino.

S perspektivo, da je treba našo trgovino kulturno dvigniti, so takoj začeli z novim načinom prodajanja. »Ljudski magazin« je prvo trgovsko podjetje, ki je uvedlo pri svojem delu norme že prvi mesec poslovanja na šestih oddelkih, od katerih so bile na petih oddelkih prekoračene. Te norme so pokazale pravilno pot za postavljanje norm v trgovini.

Danes so uvedene norme na 15. oddelkih »Ljudskega magazina«. To so poizkusne norme za dobo 3 mesecev, 1 meseca in 1 dneva. Statistika je pokazala, da so na vseh oddelkih dosegli določene norme, na 13. oddelkih pa so jih presegli za okrog 25%. Rezultat povprečnega izkupička na enega prodajalca znaša 168 tisoč dinarjev mesečno. Prodajalci »Ljudskega magazina« strežejo strankam z vso vlnudnostjo. Obenem vodijo točno evidenco o željah kupovalcev in potrebah terena, kar je značilno za nov način trgovanja. Nabavno-prodajni oddelki z dobro organizirano nakupno mrežo pa skrbi za pravočasno nabavo predmetov, za katere je zabeleženo največje povpraševanje.

Uprava podjetja »Ljudskega magazina« je za požitvorno delo nameščencev razdelila iz fonda podjetja nagrade v znesku 105.000 din. Vsa nagrajenec je razen denarja prejel tudi zahvalno pismo uprave.

Med prodajalci, ki so bili nagrajani, se je najbolj izkazal tov. Obu Mara, ki na najboljši način streže strankam in najvišje preseza določene prodajne norme.

Delovni kolektiv »Ljudskega magazina« se je ob delitvi nagrad uveril, da ljudska oblast ni ostala samo pri obljubah v zvezi s stimulacijo, ampak to tudi izvaja. Uspeh podeljenih nagrad ni izostal. Po prizadevanju nameščencev je dnevni promet po izplačilu nagrad narasel za preko 60 tisoč din dnevno. Prodajalci so se trudili, da bi norme čimbolj prekoračili. Že v avgustu so posamezni presegli norme za 40% in predlagajo njihovo zvišanje. Uprava podjetja bo s 1. oktobrom pregledala časno določene norme in jih bo na podlagi doseženega učinka dokončno odločila.

Iz statističnega poročila je razvidno, da pride na posameznega kupca v Ljudskem magazinu 100 din prometa v mesecu avgustu. To kaže, da število strank-kupovalcev raste od meseca do meseca in da je vedno manj tistih, ki prihajajo v prodajalno samo zaradi ogleda okusno urejenih prostorov. Peštaj Jelka

Tobačna tovarna v Travniku je povečala proizvodnjo

Tobačna tovarna v Travniku je znatno povečala proizvodnjo. Tako je leta 1939 delalo v podjetju 20% več delavcev kot danes, vendar tovarna sedaj proizvaja 75% več tobaknih izdelkov kot leta 1939. Podjetje stalno presega proizvodni plan. Tako je bil v prvem trimesečju tega leta proizvodni plan prekoračen za 1.36%, v drugem pa za 1.62%.

Ti uspehi so bili doseženi zaradi stalnega tekmovanja v vseh oddelkih tovarne. V tovarni je bilo dosedaj normiranih 70% del, medtem ko je pri delih, ki jih ni mogoče normirati, uveden akordni sistem dela.

Gojenec Srednje tehnične šole v Ljubljani so se za uvod v novo šolsko leto udeležili pretekli petek prostovoljnega dela. 444 dijakov, med njimi okrog polovice novincev, je delalo v Litostroju 6 ur. Izkopali, razstvorili, premetali in prevozili so čez 1150 kub. m gromača, splantrali 105 kv. m cestišča in prenesli 4800 kg železa.

V naši zemlji je malo življenja — v naši zemlji ni apna

Pedologi so nanosili v Kmetijski znanstveni zavod stotine vrečk zemlje. Na mizi v laboratoriju je preko 200 majhnih lesenih predalčkov, polnih zemlje. To je Gorenjska. To so vzorci vseh zemelj po Gorenjski.

V sosednjem laboratoriju je vsa dolga miza obložena s pločevinastimi škatlicami, polnimi zemlje. Izrtali so jih v Beli Krajini. Skatlice je preko 200.

Vsa tla laboratorija so pokrita s kupčki zemlje. Ta zemlja je z Dravskega polja. Nekatere so pepelnate sive, druge črne, tretje rumene; nekatere so težke, druge peščene, tretje vlnovate...

Nešteto jam so izkopali pedologi po vseh naših krajih. Lotili so se težavne naloge, raziskovanja tal, da bi na podlagi teh raziskovanj ob koncu leta narisali vsaj prvo grobo pedološko karto.

Brez pedološke karte agronomi ne morejo izvesti pravilne rajonizacije kmetijskih kultur. Pedologi raziskujejo tla, da bi s svojim delom podprli ostale agronome, ki uvajajo narčnost v kmetijsko proizvodnjo.

V kratkem času so pedologi obšli vso Gorenjsko, raziskali so Ptujsko-pragersko polje, izkopali so pedolo-

ške jame v Prekmurju, v Beli Krajini.

Inž. Marija Kodričeva, ki se je pravkar vrnila iz Bele Krajine, pripoveduje:

»Krasne profile smo našli tam! Po nekoli je orna zemlja do 5 m globoka! Pa ni življenja v njej! Nima maščobe, pravijo kmetje. In res je — davno ni videla gnoja. Našli smo tam neko posebno lucerno, vsa je kosmata. — Na primer pri Kanizarici! Prej je bil tam gozd, nekaj te zemlje so preorali. Strašno pusta zemlja je tam! Posajali so nanjo oves, ni uspeval. Brez življenja je ta zemlja. Nobene strukture nima. Tam, kjer so jo pognojili s čiljskim solitrom, dobro uspeva tobak. Tam raste po vseh vrtovih tobak.

Tam je okrog 800 hektarjev stel-nikov!»

Skoraj vse naše zemlje so že po naravi siromašne, najsi so podzol ali naplavine rek. Ob vseh rekah so zemlje plitve, peščene, pravijo pedologi. Tako na Ptujskem kakor tudi v Prekmurjskem polju je rodni sloj zemlje globok komaj 15 do 35 cm. Skoraj vsem našim zemljam primanjkuje apna. Čelo Ljubljansko polje je

gramoz, brez apna. Isto velja za Ptujsko polje. V dolini Pesnice n. pr. je tipičen podzol, tam je voda izprala vse apno iz zemlje.

Na poti po Gorenjski so šli pedologi skozi vas Zagorico. Tam so našli kmeta, ki si je sam izboljšal svojo težko zemljo. Nekje na koncu njive je imel drobno apneno kamenje. To kamenje se je nehote pomčalo z njivsko zemljo. Kmet je opazil, da so pridelki na tistem koncu njive po-

sebnou lepji. Začel je razvažati apneno kamenje po vsej njivi. Sprva ni bilo nobene izpremembe. Šele po dveh, treh letih so se začeli pridelki bolj šati. Zdjaj, po petih letih, ko se je apnenec že docela razkrojil, ima kmet krasne uspehe.

Toda naša zemlja je polna skrivnosti, ki jih bodo morali pedologi šele odkriti in spoznati.

Bili so n. pr. v Zapogah na Gorenjskem. Tam so tla izrazito kisl-

V laboratorijih kmetijskega znanstvenega zavoda preizkušajo naš strokovnjaki svojšiva naše zemlje

Kljub temu so pridelki izredno lepi, tako lepi, da so jih pedologi, z obudovanjem ogledovali.

Na pustih površinah Pragerskega polja so tu pa tam še vidni sledovi njiv. Nekdaj, pred leti, so kmetje to zemljo orali. Skušali so na njej pridelati vsaj nekaj živeža. Vozili so nanjo dragocen hlevski gnoj. Orali so jo, branili, ji gnojili — pridelki pa so postajali iz leta v leto slabši, manj vredni. Nazadnje so morali opustiti obdelovanje. Bodeče grmičevje je prerasto le nekdanje njive, kakor prerašča vsa ostalo površino. Ob robovih pašnikov, ob mejah, raste črna jelša.

Ta zemlja kriči po apnu.

Ko so šli pedologi po Ptujskem polju, so se z zanimanjem ustavljali ob jamah, iz katerih odvažajo kmetje gramoz. Te jame kažejo vso zgodovino in sestavo tal. V teh jamah so našli poleg kremenca tudi precej apnenca.

Opazovala sta plasti zemlje.

»Ali je to glina?« sta spraševala drug drugega. Pedolog je imel pri sebi stekleničico solne kisline. Kanil je na zemljo nekaj kapljic. Tekoj so se pokazale pene. V zamli je lopot! Mnogo laporja je tam naokoli. Našli so lopot v Ptujski gori. Našli so ga v St. Vidu, na Borlu in v mnogih drugih krajih. Nekje so našli apneni pesek.

Na Ptujskem polju ne primanjkuje apnenca, s katerim lahko temeljito izboljšamo zemljo. Zlasti je potrebna apnenja spodnja terasa Dravskega polja, ki je mivkasta in docela neplodna.

Pedolog in predsednik osonjske zadrugę sta se ustavila na družnem travniku, ki so ga pognojili z nitrofoskalam. Na travniku je zraslo mnogo detelje.

Na Pulfrihovem fotometru, po fizikalnih metodah preiščujejo v znanstvenem zavodu zemlje z ozirom na kalij, dušik in druga rastlinam neobhodno potrebna hranila. Preiščujejo serijsko, po 100 na dan. Med tem ko kemiki analizirajo vzorec za vzorec, preiščujejo kislost posameznih vzorcev, presedajo po ure in ure za aparati, prihajajo pedologi z novimi vzorci zemlje, z novimi izkušnjami in spoznanji.

Mali oglasi

Oglasni oddelek telefon št. 38-32 vodja oddelka tel. št. 38-33

GOSPODINJSKO POMOČNICO, pošteno k 3 članski družini odraslih oseb sprejem. - Vprašati v trgovini Škof, Lin...

SLUŽBO DOBE

2.ELEZNIČARJA takoj sprejme Okrajni magazin, Postojna. 22.542-2

STRUGARJA ZA KOVINE - strojnega gravirnika, mehanika in ključničarja za nekaj ur dnevno sprejme Kozina - Smartinska cesta 8 - Plača po dogovoru. 22.760-4

PRODAM BENCINSKI MOTOR, brezhiben, 8 ks, pripravem za mlatičnico, zag. za 2 leti, odlično delo, droblilec kamna prodam z vozom vred za 14.000 din. Naslov v ogl. odd. 22.690-5

PODJETJE „KAMNIK“ V KAMNIKU

(preje Smodnišnica) išče za svoje podjetje

nameščence, komercijaliste, statistike in strojepiske

NASTOP TAKOJ Plača po sposobnosti in sistematičnosti. Ponudbe na gornji naslov.

Martin Andersen Nexø: U božji deželi Roman

Ko so otroci sedeli na vozu - Arne kot voznik - jih je sam dobro zadel. Namesto »rusa« so morali kupiti seveda drugega konjička, majhnega norčana, z razmršeno grivo in širokim gobcem; drugače je bil pa krotka in ubogljiva žival.

Tudi Niels in Petra nista bila manj zamazana, torej bi bilo nesmiselno, če bi oštevala otroke. »Vlezi se še ti po trehuru in se malo poplazi, da boš taka, kakršni smo mi.« je dejal Niels.

SPORTNI VOZICEK, redovno blago - prodam, Keran, Cankarjeva 4-V. 22.725-5

ZASLUZEK

PRODAM BENCINSKI MOTOR, brezhiben, 8 ks, pripravem za mlatičnico, zag. za 2 leti, odlično delo, droblilec kamna prodam z vozom vred za 14.000 din. Naslov v ogl. odd. 22.690-5

PRODAM

BENCINSKI MOTOR, brezhiben, 8 ks, pripravem za mlatičnico, zag. za 2 leti, odlično delo, droblilec kamna prodam z vozom vred za 14.000 din. Naslov v ogl. odd. 22.690-5

PODJETJE „KAMNIK“ V KAMNIKU

(preje Smodnišnica) išče za svoje podjetje

nameščence, komercijaliste, statistike in strojepiske

NASTOP TAKOJ Plača po sposobnosti in sistematičnosti. Ponudbe na gornji naslov.

Martin Andersen Nexø: U božji deželi Roman

Ko so otroci sedeli na vozu - Arne kot voznik - jih je sam dobro zadel. Namesto »rusa« so morali kupiti seveda drugega konjička, majhnega norčana, z razmršeno grivo in širokim gobcem; drugače je bil pa krotka in ubogljiva žival.

Tudi Niels in Petra nista bila manj zamazana, torej bi bilo nesmiselno, če bi oštevala otroke. »Vlezi se še ti po trehuru in se malo poplazi, da boš taka, kakršni smo mi.« je dejal Niels.

DIVJI KOSTANJ, vsako količino, kupim. Naslov v podr. SP Kranj. 22.727-6

KUPIM

BLAGAJO in ročni vozček (nosilnost 300 kg) kupi okrajno skladišče. Postojna. 22.541-6

NEPREMICNINE

OBISRNA VILA, TROSTANOVANJSKA v sredini mesta z vrtom in parkom, delavnice in enduršinska vila, vse skupaj po izredno nizki ceni naprodaj: v sredini mesta trostanovanska vila z vrtom - ugodna cena, polovico novejše vile z lepim vrtom za Bežigradom, polovico trostanovanske vile v Zelenci, januar 1948, cen. 200.000 din. večstanovanska hiša z delavnico v Šiški 200.000 din. in razne parcele prodaja: Realiteta pisarna Al. Planinšek, Ljubljana, Tršičeva c. 23. 22.715-8

SOBI STANOVANJA

KOMFORTNO DVOSOBNO STANOVANJE v vili v Šiški zamenjaj za trobno sobo s kabinetom v Šiški ali na Mirju. Naslov v ogl. odd. 22.548-10

KUPUJEMO ČISTE STEKLENICE

Z nepokodovanimi grlom v velikosti o. 5, o. 7, 1 in 1,3 litra po ceni 3.50 din in steklenice za pivo po 2.- din za komad, franko naše skladišče. Za vagnose pričljive plačamo po dogovoru višje cene. Poškodovane steklenice odkupimo po odrejani ceni kot črepinje. Odkup vrši naš obrat v LJUBLJANI, Vošnjakova ulica 22 b, telefon št. 44-45 in vse naše poslovavnice v Sloveniji in Slovenskem Primorju

„ODPAD“ - direkcija

LJUBLJANA, Kersnikova št. 7 Telefon 46-64, 04-05

Raznašalka

za „Slov. Poročevalca“ in „Ljudsko pravico“ ki zasluži na mesec približno 1700 din, dobi takoj službo na Jesenicah. Reflektantke naj se oglašijo v podružnici »Slov. poročevalca« na Jesenicah, Gosposvetska 23.